

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності
Кафедра шкільної педагогіки, психології та окремих методик**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
12 ПЕДАГОГІКА**

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Фізична культура)**
підготовки **бакалаврів**
за галуззю знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальності **014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11**
Середня освіта (Фізична культура))

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 12 Педагогіка з підготовки бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))

РОЗРОБНИК:

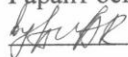
Ірина СТЕЦЬОК, викладач

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
«29» серпня 2024 р., протокол №1

Голова вченої ради доктор пед.наук, професор Наталія МИСЛІЦЬКА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура)
 канд.наук з фіз. вих. і спорту Юлія ПАЛАМАРЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри шкільної педагогіки,
психології та окремих методик
«28» серпня 2024 р., протокол №1

Завідувач кафедри канд.пед.наук, доц.Лідія ДРОВОЗЬОК

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика освітнього компонента				
		Денна форма навчання				
Кількість кредитів -9	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий				
Змістових модулів – 9	Спеціальність 014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))	Рік підготовки:				
Загальна кількість годин - 270		2	3	4		
		Семестр:				
		4	5	6	7	8
		Лекції				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи здобувачів освіти – 1,6	Ступінь вищої освіти – бакалавр	10	10	16	10	6
		Семінарські заняття				
		26	12	-	-	22
		Практичні заняття				
		4	8	18	22	-
		Самостійна робота (106 год)				
		20	18	20	28	20
Вид контролю: залік (6 семестр), екзамен (8 семестр)						

2 Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: оволодіти системою знань: загально-методологічних основ педагогіки; дидактики як теорії освіти і навчання; теорії і практики процесу виховання; управління та педагогічного менеджменту в освітніх навчальних закладах, трудових колективах і на цій основі формування педагогічної когнітивної сфери особистості майбутнього фахівця. Отримати необхідні загальні навички та вміння педагога — менеджера, фахівця-організатора навчально-виховного процесу в освітньому навчальному закладі, трудовому колективі, що сприяє формуванню необхідної фахової афективної, діяльної та соціально-психологічної сфер особистості.

Завдання:

- ознайомлення здобувачів освіти з категорійним апаратом педагогіки;
- формування компетентностей управлінця в галузі освіти;
- ознайомлення з технологіями навчання та виховання;
- засвоєння принципів і підходів до організації сучасної освіти;
- розвиток і формування педагогічного мислення, основних принципів культури спілкування;
- формування навичок з організації самостійної роботи здобувачів освіти;
- надавати допомогу майбутнім фахівцям у професійній діяльності, знаходити ефективні способи впливу на аудиторію, пізнавати індивідуально-психологічні особливості людини, здійснювати заходи, спрямовані на згуртованість колективу, запобігання конфліктним ситуаціям тощо.

2.2 Програмні компетентності

2.2.1 Інтегральна компетентність:

ІК - Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі освіти, що передбачає застосування теорій та методів психолого-педагогічних наук, медико-біологічних наук, фізичного виховання і спорту, біомеханіки і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2.2.2 Загальні компетентності:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до аналізу та оцінки сучасних соціальних, освітньо-культурних процесів та явищ.

ЗК5. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді та автономно.

ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність спілкуватися, вести дискусію державною мовою як усно, так і письмово, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки в усній та письмовій формах.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК11. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання.

ЗК13. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології.

2.2.3 Спеціальні компетентності:

ФК1. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією фізичної культури.

ФК2. Здатність розкривати предметно-структурні зв'язки педагогічних, культурологічних, частково-методичних понять.

ФК3. Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності.

ФК4. Здатність демонструвати зразкові виконавські та організаційні уміння як учителя-керівника спортивних гуртків і секцій.

ФК5. Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності фізкультурної, спортивно-масової, оздоровчої педагогічної діяльності.

ФК7. Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного розвитку учнів, педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення фізично обдарованих учнів.

ФК8. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності.

ФК9. Уміння свідомо обирати шляхи вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності.

ФК10. Відповідальність за забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ФК12. Здатність до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ФК13. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатність до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних (рухових) здібностей на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки.

ПК2. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.

ПК3. Здатність використовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування грамотності у фізичній культурі, здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, фізичних (рухових) якостей різних вікових груп і самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПК4. Здатність аналізувати, систематизовувати та оцінювати педагогічний досвід, розробляти методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних (рухових) якостей на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки, здійснювати профілактику травматизму.

ПК5. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в закладах загальної середньої освіти.

ПК7. Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного, шкільного віку та учнями в загальноосвітніх установах, освітніх закладах загальної середньої та професійної освіти, проводити позакласну спортивно-масову, організаційну та навчально-методичну роботу у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, закладах фітнесу, рекреації та фізичної реабілітації.

ПК8. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, комунікативність.

2.3 Результати навчання

2.3.1 Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою:

РН1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного

підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

2.3.2 Результати навчання за освітнім компонентом:

У процесі засвоєння змісту освітнього компоненту здобувачі освіти повинні:

ПРН1. Здатність продемонструвати знання та розуміння основ педагогічної діяльності, основних понять дидактики та теорії виховання; оптимального добору форм, методів та засобів навчання і виховання, основних

етапів засвоєння знань; специфіки організації навчання обдарованих учнів; можливих причин відставання у навчанні.

ПРН4. Знати закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності. Знати біологічні, соціальні, психологічні та ін. фактори збереження здоров'я, біологічні, соціальні, психологічні, духовні фактори, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання. Знати основні принципи користування сучасними інформаційними технологіями для вирішення професійних завдань. Знати основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН5. Здатність застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації, професійного самовизначення учнів.

ПРН6. Знати закономірності розвитку особистості, вікові особливості та психологію школярів, у тому числі з особливими освітніми потребами; знати та розуміти особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовувати диференційований підхід у навчанні фізичної культури, організовувати освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

ПРН7. Розуміти значення культури як форми людського існування, вміти цінувати мультикультурність, керуватися у педагогічній діяльності принципами поваги, толерантності, діалогу і співробітництва; використовувати способи самозбереження психічного здоров'я, запобігання професійному вигоранню, усвідомленого емоційного реагування; формувати свідоме ставлення до фізичної активності та здорового способу життя.

ПРН8. Використовувати сучасні педагогічні та інформаційні технології для формування рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей учнів; уміти здійснювати пошук, аналіз й оцінку інформації, зокрема за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом; дотримуватись академічної доброчесності під час створення та використання електронних освітніх ресурсів.

ПРН9. Знати вимоги до змістового наповнення освітнього середовища; уміти розробляти навчально-методичні матеріали (навчальні програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту і модельних програм та документи планування і обліку позакласної роботи з фізичної культури.

ПРН10. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку; усвідомлювати цінність знань та прагнення до професійного самовдосконалення і саморозвитку; ефективно працювати в педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях; формувати

ціннісні ставлення в учнів в процесі їхнього навчання, виховання і розвитку; володіти методами й формами просвітницької роботи в галузі фізичної культури серед учнів, вчителів, батьків.

ПРН12. Інтерпретувати принципи, функції та методи управління; визначати особливості структури управління у сфері фізичної культури і спорту; обґрунтовувати проекти управлінських рішень для забезпечення ефективної діяльності окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар; проводити моніторинг змін у законодавстві, орієнтуватися у нормативних актах сфери фізичної культури і спорту.

ПРН13. Демонструвати знання наукової педагогічної термінології та уміння виявляти шляхи застосування педагогічних знань у практиці професійної діяльності; пояснювати дидактичні принципи та інтерпретувати особливості їх реалізації у навчальному процесі, володіти методами організації процесу навчання; визначати особливості формування особистості у різні вікові періоди.

ПРН14. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН16. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

ПРН17. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН18. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПРН19. Налагоджувати духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працювати в учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших спортивних об'єднаннях.

ПРН20. Демонструвати уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

3 Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ

Змістовий модуль 1 ГЕНЕЗИС ПЕДАГОГІКИ

Тема 1 Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки в системі підготовки спеціаліста

Термін “педагогіка”: сутність, історія. Виникнення і джерела розвитку педагогіки як науки. Предмет і завдання педагогіки. Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні засади педагогіки, історія педагогіки, дидактика, теорія виховання, теорія управління навчально-виховним процесом), вікова педагогіка (пренатальна та перинатальна, дошкільна, шкільна, дорослих: професійно-технічної та вищої освіти), корекційна або спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедія, олігофренопедагогіка, пенітенціарна педагогіка), галузеві педагогіки (військова, авіаційна, інженерна тощо), етнопедагогіка, сугестопедагогіка тощо. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Функції та основні категорії педагогіки (виховання, освіта, навчання, розвиток). Виховання у широкому і вузькому розумінні слова. Педагогічна наука і педагогічна практика. Методологія і методи педагогічних досліджень. Актуальні проблеми сучасної педагогіки.

Тема 2 Генезис педагогіки в європейському освітянському просторі

Педагогіка Давнього світу. Педагогічна діяльність Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита, Марка-Тулія Цицерона, Марка Фабія Квінтіліана. Школа і педагогічна думка (Боецій, Кассіодор, Ісидор Севільський та ін.) в середньовічній Європі. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей (Вітторіо да Фельтре, Франсуа Рабле, Ян-Амос Коменський, ін.) в епоху Відродження та Реформації. Західноєвропейська педагогічна наука (Джон Локк, Клод Андріан Гельвецій, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, ін.) епохи буржуазних революцій та Просвітництва. Європейська класична педагогіка (Г. Песталоцці, Й. Герbart, Ф. Дістерверг, ін.) кінця XVIII- першої половини XIX ст. Світова педагогічна думка (Г. Кершенштейнер, Р. Штайнер, Джон Дьюї, К. Роджерс, ін.) та практика кінця XIX-XX ст.

Тема 3 Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність

Школа і педагогічна думка (Іларіон «Слово про Закон і Благодать», Володимир Мономах «Повчання дітям», ін.) у Київській Русі. Навчально-освітні заклади (братські школи, Острозька та Києво-Могилянська академії, ін.), педагогічні ідеї (М. Смотрицького, П. Могили, Є. Славінецького, С.

Полоцького, Ф. Прокоповича, ін.) в епоху українського Відродження. Розвиток вітчизняної школи (перші середні та вищі навчальні заклади) та педагогічної думки (Г. Сковорода, К. Ушинський, М. Драгоманов, ін.) впродовж другої половини XVIII-XIX ст. Основні етапи розвитку вітчизняної школи та педагогічної думки (І. Франко, С. Русова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, ін.) у XX ст.

Змістовий модуль 2 СИСТЕМА ОСВІТИ УКРАЇНИ

Тема 4 Система організації освіти в Україні

Законодавчі та нормативні документи про організацію освіти в Україні. Система освіти. Фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Завдання розбудови сучасної організаційної системи освіти. Основні напрямки реформування освіти. Принципи організації освіти в Україні. Органи державного управління освітою. Органи громадського самоврядування в системі освіти. Структура системи освіти (дошкільне виховання, загальна середня освіта, професійна освіта, вища освіта, ін.) та кваліфікація спеціалістів з вищою освітою. Права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу.

Тема 5 Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу

Спеціаліст-педагог як центральна особа в навчально-виховній діяльності освітнього закладу і трудового колективу, як головний її суб'єкт-менеджер (учитель, викладач, керівник трудового колективу). Суспільна значущість менеджера як педагога з різних позицій: глобальних — чого чекає суспільство від нього; суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності — чого чекають вони від учителя, викладача, керівника трудового колективу; суб'єкта викладання — якими є його обов'язки, як він розуміє їх? Структура щодо видів психолого-педагогічної діяльності головних суб'єктів цілісного педагогічного процесу і вироблення педагогічної майстерності. Професійно-педагогічна компетентність менеджера педагогічного процесу, знання (теоретичні; знання життя; прикладні знання); уміння (конструктивно-методичні; організаторські); навички (методичні; мислення); особисті якості (моральні; психолого-педагогічні) тощо. Сутність, загальна характеристика прав і обов'язків педагога-менеджера навчально-виховного процесу.

Тема 6 Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми згідно з Болонською угодою

Порівняльна педагогіка: сутність, генезис, зміст. Характеристика змісту освіти провідних держав світу. Специфічні ознаки вищої освіти в країнах Європи, США і Японії. Система контролю держави і суспільства за якістю спеціалістів у США. Елітні вузи, документи про освіту в зарубіжних країнах.

Суттєвий та змістовий аспекти Болонського процесу. Характеристика основних положень удосконалення вищої освіти у країнах, які підписали Болонську угоду: прийняття загальної системи порівняльних освітньо-кваліфікаційних рівнів; запровадження двох циклів навчання: бакалавр, магістр; впровадження кредитної системи відповідно до європейської системи трансферу кредитів ECTS; контроль якості освіти; забезпечення мобільності студентів і викладачів у межах освітнього простору; поширення європейських стандартів у галузі вищої освіти.

Модуль 2 ДИДАКТИКА – ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Змістовий модуль 3

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИКИ

Тема 7 Дидактика як наука і навчальний предмет

Поняття про дидактику, її об'єкт, предмет, функції, завдання. Категорії дидактики (освіта і навчання, викладання і учіння, закономірності, принципи, процес навчання і його основні компоненти), зв'язок дидактики з іншими науками (філософія, соціологія, психологія, політологія, анатомія та фізіологія, шкільна та вузівська гігієна, кібернетика, акмеологія, методики конкретних навчальних предметів).

Історія розвитку дидактики. Педагогічні змістові напрями дидактики: філософський, психологічний, соціологічний, дидактичний, кібернетичний, математичний, психотерапевтичний, системного підходу, акмеологічний. Дидактичні системи. Основні площини розгляду дидактичних систем: предметна (компонентно-структурна), функціональна (зовнішнього і внутрішнього функціонування), історична (генетичного та прогностичного аналізів).

Тема 8 Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення

Зміст освіти: дефініція, державні стандарти, історія та актуальні проблеми. Людина розумна, інноваційна, глобалістична. Самодостатня особистість. Структура змісту освіти: знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, досвід емоційного ставлення до світу, компетенції учня.

Нормативні основи реалізації змісту освіти в сучасних навчально-освітніх закладах. Навчальні плани і програми навчальних дисциплін. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Стратегія відбору та структурування змісту освіти під час підготовки спеціаліста до заняття.

Тема 9 Процес навчання та стратегія його організації

Суть процесу навчання, завдання, функції (освітня, виховна, розвивальна). Загальна характеристика діяльності (викладання, учіння)

основних суб'єктів у навчальному процесі. Процес навчання як система, його структурні компоненти: цільовий, стимульовано-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльний, контрольно-регульовальний, оціночно-результативний. Стратегія підготовки суб'єкта викладання до заняття. Методологічні засади процесу навчання. Внутрішній процес засвоєння знань та його структура: сприймання навчального матеріалу, осмислення і розуміння, узагальнення, запам'ятовування, закріплення, відтворення. Стратегія викладача, спрямована на дотримання під час навчання закономірностей внутрішнього процесу засвоєння знань особистістю.

Тема 10 Цілі навчання, мотивація та стимуляція навчально-пізнавальної діяльності особистості

Загальна мета навчання. Цілі навчання. Мета навчання як базова основа для визначення його цілей. Характеристика основних груп взаємопов'язаних освітніх цілей: навчальних, розвивальних, виховних. Поділ цілей навчання у зарубіжній педагогіці — таксономія Блума (цілі когнітивні; цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу; цілі психомоторної сфері). Елементи таксономії Блума (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка.). Ієрархічність та діагностичність цілей навчання. Загальна характеристика стимуляційно-мотиваційного компонента процесу навчання. Позитивні і негативні мотиви навчання. Класифікація мотивів навчання (соціальні, пізнавальні, професійно-ціннісні). Мотивація учіння та зовнішня стимуляція його.

Змістовий модуль 4 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Тема 11 Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України

Загальна характеристика сутності, змісту, специфіки видів навчання: пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого, модульного, ігрового, інших. Поняття про форми навчання. Історія форм організації навчання. Класифікація організаційних форм навчального процесу в освітніх різноманітних закладах. Інноваційні технології підготовки та проведення форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Самостійна робота в системі форм навчання. Змістова структура реферату, курсової та дослідної роботи.

Тема 12 Наукові основи методів та засобів навчання в сучасних закладах освіти України

Сутність, функції, структура, проблеми класифікації методів навчання. Загальна характеристика основних груп методів навчання. Сутність, зміст, класифікація методів організації і самоорганізації навчально-пізнавальної

діяльності (за джерелами знань, залежно від змісту освіти, за логікою передачі та сприймання навчальної інформації, за ступенем керівництва навчальною роботою). Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Бінарні методи. Сугестивні методи. Вибір методів навчання. Поняття про засоби навчання та їх класифікація.

Тема 13 Контроль, оцінка та корекція навчально-пізнавальної діяльності

Поняття про контроль як діагностику навчально-пізнавальної діяльності та його функції (контрольна, виховна, навчальна, розвиваюча, діагностично-коригуюча, стимулюючо-мотиваційна). Загальна характеристика принципів контролю (об'єктивність, систематичність, гласність) та його видів (попередній, поточний, тематичний, або періодичний, комбінований, підсумковий, заключний). Основні параметри якості знань: міцність, повнота, глибина, гнучкість, конкретність, системність, інші. Рівні знань: розпізнавальний, репродуктивний, продуктивний або реконструктивний, творчий. Тестування успішності. Самоконтроль та самооцінка.

Тема 14 Інноваційні технології навчання у закладах освіти України

Сучасна технологія навчання: сутність, актуальні проблеми. Інноваційні технології розвиваючого та модульного навчання. Суттєвий і змістовий аспекти проектної та сугестопедичної технології навчання. Інноваційні технології організаційних форм навчально-пізнавальної діяльності. Загальна характеристика класифікації основних дидактичних ігор: за сферою діяльності, характером навчального процесу, ігровою методикою, предметною сферою, видом ігрового середовища. Основний зміст методики проведення основних інноваційних форм навчального процесу: лекція — диспут, прес-конференція, подорож у машині часу, науково-практична конференція, дискусія тощо; семінар — КВК, ерудит, поле чудес, бізнес, місто веселих майстрів, перший мільйон, біржа, департамент і т. ін.

Модуль 3 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Змістовий модуль 5

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 15 Суть процесу виховання особистості

Процес виховання: сутність, основні проблеми в історії людства та сучасні, розгляд їх науковцями. Рушійні сили виховання. Загальна характеристика структурних елементів виховного процесу: мета, завдання, закономірності, принципи, форми, методи, засоби, результати виховання та їх корегування.

Тема 16 Мета виховання

Виховний ідеал у системі виховної роботи з молоддю: історія, сучасність. Українські виховні традиції. Думки про виховання відомих українських державних діячів та вчених.

Сучасне законодавство про завдання виховання.

Тема 17 Процес формування особистості

Поняття про особистість, фактори її формування, розвитку, формування та соціалізації. Теорії формування та розвитку особистості. Виховання громадянської культури (патріотизм, правосвідомість, моральність, політична освіченість, трудова активність). Виховання розумової культури як розвиток інтелектуальних здібностей, саморегуляції її інтелектуальної діяльності. Виховання моральної культури особистості (морально-етичні норми, ідеали, почуття, переконання; моральна культура особистості; моральні цінності: загальнолюдські, національні, громадянські, сімейні, особистісні тощо). Трудове, екологічне, економічне, естетичне, правове, фізичне виховання.

Тема 18 Роль і місце колективу у вихованні особистості

Поняття про колектив, його ознаки, функції, структура. Два погляди науковців (позитивна і негативна) на роль і місце колективу у формуванні і розвитку особистості. Колектив як форма виховання особистості. Освітнянські та трудові колективи. Етапи формування колективу: першопочаткова єдність, посилений вплив активу, становлення колективу, рух на шляху розвитку. Колектив і особистість. Педагогічне управління колективом.

Змістовий модуль 6

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Тема 19 Принципи виховання та правила їх реалізації

Закономірності та принципи виховання. Правила реалізації принципів виховання. Історичний та сучасний підхід до класифікації принципів виховання. Національні принципи виховання.

Тема 20 Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі

Поняття про методи виховання і самовиховання. Прийоми виховання та самовиховання. Проблема класифікації методів виховного процесу. Сутність, загальна характеристика методів: формування свідомості особистості (бесіди, лекції, дискусії, переконання, навіювання, прикладу); організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки (привчання, педагогічна вимога, громадська думка;

довіра, тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування); стимулювання діяльності й поведінки (гра, змагання, заохочення, покарання); самовиховання (самопізнання, самооцінка, саморегуляція). Методи виховання та самовиховання як структурні елементи системи «процес виховання та самовиховання» автентично спрямованої особистості. Вибір методів виховання та самовиховання.

Тема 21 Форми виховання: сутність, специфіка, сучасні інноваційні технології проведення

Поняття про організаційні форми виховного процесу. Класифікація виховних форм: за кількістю учасників (індивідуальні, мікрогрупові, групові (колективні), масові); за місцем проведення (класні (аудиторні), позакласні (позааудиторні), позашкільні, в трудовому колективі); за складністю організації (прості та комплексні); за цільовою спрямованістю (інформаційні, традиційні, народні форми дозвілля, сучасні форми культурно-дозвільної діяльності; специфічні форми сфери туризму; специфічні форми сфери спорту).

Комплексний підхід в організації та проведенні виховних форм. Виховні справи. Інноваційна тематика виховних справ. Виховна справа як система, її інноваційна театралізація та художня виразність (сценарій, сюжет, конфлікт, композиція, кульмінація, фінал тощо).

Тема 22 Взаємодія сім'ї, громадськості та закладів освіти

Сім'я, її типи. Умови успішного сімейного виховання. Значення сім'ї у вихованні дитини.

Громадські організації та їх можливості. Дитячі та юнацькі організації.

Вплив сім'ї та громадськості на виховні спроможності закладів освіти та виховання.

Тема 23 Діагностика вихованості

Вихованість особистості як суспільна проблема. Науковці про вихованість особистості: історія, сучасність. Діагностування вихованості. Критерії вихованості як інтегральні прояви особистості (здатність включатись у різні види діяльності; цілеспрямованість; осмисленість; самостійність; творча активність; відповідальність тощо). Ступені вихованості (активна позиція, пасивна позиція, негативна позиція). Методи діагностики вихованості (педагогічне спостереження, експериментальні справи і ситуації, компетентних оцінок, усне та письмове опитування тощо). Умови оптимального вибору та ефективного впровадження діагностики вихованості.

Модуль 4 УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ

Змістовий модуль 7 ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Тема 24 Поняття управління та менеджменту. Органи державного управління освітою

Поняття про управління. Поняття про менеджмент. Система управління освітою України на державному рівні.

Тема 25 Принципи та методи управління та менеджменту в освіті

Принципи управління освітою. Методи управління, їх види та умови застосування. Освітній менеджмент.

Змістовий модуль 8 ВНУТРІШКІЛЬНИЙ ТА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Тема 26 Внутрішкільний контроль, його види та функції

Поняття внутрішкільного контролю. Лідер та керівник закладу освіти. Стратегія закладу. Автономія закладу освіти

Тема 27 Органи громадського самоврядування в галузі освіти

Самоврядуванні в галузі освіти, його структура, можливості та функції.

Тема 28 Педагогічний досвід. Атестація педагогічних працівників

Поняття педагогічного досвіду. Його види. Систематизація та узагальнення передового досвіду.

Атестація та сертифікація педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації. Стажування.

Модуль 5 РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Змістовий модуль 9 РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Тема 29 Концепція НУШ.

Тема 30 Компетентнісний підхід, його зміст.

Тема 31 Інтеграція змісту освіти в загальній освіті.

Змістовий модуль 10 СУЧАСНИЙ СТАН ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДЬНОЇ ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ

Тема 32 Європейська загальна середня освіта

Загальна середня освіта в Польщі, Німеччині, Франції, Великій Британії та інших країнах Європи. Приватні та державні заклади загальної освіти.

Тема 33 Американська загальна середня освіта

Загальна середня освіта В США та Канаді. Приватні та державні заклади загальної освіти.

4 Структура освітнього компонента

Назва розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
лекції			семінари	практичні		
4 семестр						
Модуль 1 Науково-методологічні основи педагогіки						
Змістовий модуль 1 ГЕНЕЗИС ПЕДАГОГІКИ кількість балів – 60						
Тема 1 Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки	8	4	2	2		4
Тема 2 Генезис педагогіки в європейському освітянському просторі	14	10	2	2 2 2	2	4
Тема 3 Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність	12	8		2 2 2	2	4
Модульна контрольна робота 1	4	2		2		2
Всього за ЗМ1	38	24	4	16	4	14
Змістовий модуль 2 СИСТЕМА ОСВІТИ УКРАЇНИ кількість балів – 40						
Тема 4 Система організації освіти в Україні	6	4	2	2		2
Тема 5 Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу	5	4	2	2		1
Тема 6 Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми згідно з Болонською угодою	7	6	2	2 2		1
Модульна контрольна робота 2	4	2		2		2
Всього за ЗМ2	22	16	6	10	-	6
Разом за 4 семестр	60	40	10	26	4	20
5 семестр						

Модуль 2 Дидактика – теорія освіти і навчання						
Змістовий модуль 3 НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИКИ кількість балів – 55						
Тема 7 Дидактика як наука і навчальний предмет	3	2	2			1
Тема 8 Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення	6	4	2		2	2
Тема 9 Процес навчання та стратегія його організації	6	4	2		2	2
Тема 10 Цілі навчання, мотивація та стимуляція навчально-пізнавальної діяльності особистості	6	4	2	2		2
Модульна контрольна робота 3	3	2		2		1
Всього за ЗМЗ	24	16	8	4	4	8
Змістовий модуль 4 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ кількість балів – 45						
Тема 11 Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України	4	2		2		2
Тема 12 Наукові основи методів та засобів навчання в сучасних закладах освіти України	6	4	2		2	2
Тема 13 Контроль, оцінка та корекція навчально-пізнавальної діяльності	6	4		2	2	2
Тема 14 Інноваційні технології навчання у закладах освіти України	4	2		2		2
Модульна контрольна робота 4	4	2	-	2		2
Всього за ЗМ4	24	14	2	8	4	10
Разом за 5 семестр	48	30	10	12	8	18
6 семестр						
Модуль 3 Процес виховання особистості						
Змістовий модуль 5 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ кількість балів – 30						
Тема 15 Суть процесу виховання особистості	2	2	2			
Тема 16 Мета виховання	4	2	2			2

Тема 17 Процес формування особистості. Напрямки виховання особистості.	6	4	2		2	2
Тема 18 Роль і місце колективу у вихованні особистості	6	4	2		2	2
Модульна контрольна робота 5	4	2			2	2
Всього за ЗМ5	22	14	8	-	6	8
Змістовий модуль 6 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ кількість балів – 50 (+20 б.залік)						
Тема 19 Принципи виховання та правила їх реалізації	6	4	2		2	2
Тема 20 Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі	6	4	2		2	2
Тема 21 Форми виховання: сутність, специфіка, сучасні інноваційні технології проведення	4	2	2			2
Тема 22 Взаємодія сім'ї, громадськості та закладів освіти.	8	4	2		2	4
Тема 23 Діагностика вихованості	4	2			2	2
Модульна контрольна робота 6	2	2			2	
Залік	2				2	
Всього за ЗМ6	32	20	8	-	12	12
Разом за 6 семестр	54	34	16	-	18	20
7 семестр						
Модуль 4 Управління освітою в Україні						
Змістовий модуль 7 ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ кількість балів – 40						
Тема 24 Поняття управління та менеджменту. Органи державного управління освітою.	10	6	2		2 2	4
Тема 25 Принципи та методи управління та менеджменту в освіті	6	4	2		2	2
Модульна контрольна робота 7	4	2			2	2
Всього за ЗМ7	20	12	4	-	8	8
Змістовий модуль 8 ВНУТРІШКІЛЬНИЙ ТА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ кількість балів – 60						
Тема 26 Внутрішкільний контроль,	8	4	2		2	4

його види та функції						
Тема 27 Органи громадського самоврядування в галузі освіти.	12	6	2		2 2	6
Тема 28 Педагогічний досвід. Атестація ПП	16	8	2		2 2 2	8
Модульна контрольна робота 8	4	2			2	2
Всього за ЗМ8	40	20	6	-	14	20
Разом за 7 семестр	60	32	10	-	22	28
8 семестр						
Модуль 5 Реформування освіти						
Змістовий модуль 9 РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ кількість балів – 35						
Тема 29 Концепція НУШ	4	2	2			2
Тема 30 Компетентнісний підхід, його зміст.	6	4	2	2		2
Тема 31 Інтеграція змісту освіти в загальній освіті	6	4	2	2		2
Модульна контрольна робота 9	4	2		2	-	2
Всього за ЗМ9	20	12	6	6	-	8
Змістовий модуль 10 СУЧАСНИЙ СТАН ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ кількість балів - 35						
Тема 32 Європейська загальна середня освіта	13	8		8		5
Тема 33 Американська загальна середня освіта	13	8		8		5
Модульна контрольна робота 10	4	2		2		2
Всього за ЗМ10	28	16	-	16	-	12
Разом за 8 семестр	48	28	6	22	-	20
Разом	270	164	52	60	52	106

5 Теми семінарських занять

№ з/п	№ модуля/ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1/1	Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки	2
2	1/2	Генезис педагогіки в європейському освітянському просторі	6
3	1/3	Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність	8
4	2/4	Система організації освіти в Україні	2
5	2/5	Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу	2
6	2/6	Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми згідно з Болонською угодою	6
7	3/10	Цілі навчання, мотивація та стимуляція навчально-пізнавальної діяльності особистості	4
8	4/11	Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України	2
9	4/13	Контроль, оцінка та корекція навчально-пізнавальної діяльності	2
10	4/14	Інноваційні технології навчання у закладах освіти України	4
11	9/30	Компетентнісний підхід, його зміст.	2
12	9/31	Інтеграція змісту освіти в загальній освіті	4
13	10/32	Європейська загальна середня освіта	8
14	10/33	Американська загальна середня освіта	10
Разом			60

6 Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля/ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1/2	Генезис педагогіки в європейському освітянському просторі	2
2	1/3	Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність	2
3	3/8	Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення	2
4	3/9	Процес навчання та стратегія його організації	2
5	4/12	Наукові основи методів та засобів навчання в сучасних закладах освіти України	2
6	4/13	Контроль, оцінка та корекція навчально-пізнавальної діяльності	2
7	5/17	Процес формування особистості. Напрямки виховання особистості.	2
8	5/18	Роль і місце колективу у вихованні особистості	4
9	6/19	Принципи виховання та правила їх реалізації	2
10	6/20	Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі	2
11	6/22	Взаємодія сім'ї, громадськості та закладів освіти.	2
12	6/23	Діагностика вихованості	4
		Залік	2
13	7/24	Поняття управління та менеджменту. Органи державного управління освітою.	4
14	7/25	Принципи та методи управління та менеджменту в освіті	4
15	8/26	Внутрішкільний контроль, його види та функції	2
16	8/27	Органи громадського самоврядування в галузі освіти.	4
17	8/28	Педагогічний досвід. Атестація ПП	8
Разом			52

7 Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачено.

8 Самостійна робота

№ з/п	№ модуля/ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1/1	Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки	4
2	1/2	Генезис педагогіки в європейському освітянському просторі	4
3	1/3	Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність	6
4	2/4	Система організації освіти в Україні	2
5	2/5	Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу	2
6	2/6	Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми згідно з Болонською угодою	2
7	3/7	Дидактика як наука і навчальний предмет	1
8	3/8	Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення	1
9	3/9	Процес навчання та стратегія його організації	2
10	3/10	Цілі навчання, мотивація та стимуляція навчально-пізнавальної діяльності особистості	4
11	4/11	Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України	2
12	4/12	Наукові основи методів та засобів навчання в сучасних закладах освіти України	2
13	4/13	Контроль, оцінка та корекція навчально-пізнавальної діяльності	2
14	4/14	Інноваційні технології навчання у закладах освіти України	4
15	5/15	Суть процесу виховання особистості	1
16	5/16	Мета виховання	1
17	5/17	Процес формування особистості. Напрямки виховання особистості.	2
18	5/18	Роль і місце колективу у вихованні особистості	4
19	6/19	Принципи виховання та правила їх реалізації	2
20	6/20	Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі	2
21	6/21	Форми виховання: сутність, специфіка, сучасні	2

		інноваційні технології проведення	
22	6/22	Взаємодія сім'ї, громадськості та закладів освіти.	2
23	6/23	Діагностика вихованості	4
24	7/24	Поняття управління та менеджменту. Органи державного управління освітою.	4
25	7/25	Принципи та методи управління та менеджменту в освіті	4
26	8/26	Тема 26 Внутрішкільний контроль, його види та функції	4
27	8/27	Органи громадського самоврядування в галузі освіти.	6
28	8/28	Педагогічний досвід. Атестація ПП	10
29	9/29	Концепція НУШ	2
30	9/30	Компетентнісний підхід, його зміст.	2
31	9/31	Інтеграція змісту освіти в загальній освіті	4
32	10/31	Європейська система загальної середньої освіти	5
33	10/32	Американська система загальної середньої освіти	5
Разом			106

9 Методи та технології навчання

У процесі вивчення освітнього компонента Педагогіка використовуються методи навчання, відомі у педагогічній науці.

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті здобувачів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та/або великого за обсягом навчального матеріалу тощо.

Репродуктивний метод: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу передбачає створення проблемних психолого-педагогічних ситуацій, надання допомоги здобувачам освіти у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань. Під час викладання ОК Педагогіка викладач формує у здобувачів зразки наукового пізнання та вирішення проблемної ситуації.

Частково-пошуковий (евристичний) метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного виконання творчого завдання з проблем психології. При цьому здобувачі опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності (доповіді, повідомлення, реферати).

Дослідницький метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання завдання наукового характеру з використанням сучасних засобів інформаційної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій.

При викладанні ОК Педагогіка також використовуються різні технології навчання - як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому увага звертається на активну діяльність здобувачів. Зокрема, для активізації освітнього процесу передбачено застосування проблемних лекцій, ділових ігор, дискусій, тренінгів, інтерактивних методів і прийомів.

Лекції органічно поєднуються із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, пошуку необхідної інформації, наукової, методичної літератури, відеоматеріалів за заданою тематикою.

10 Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамен та залік; тести; проєкти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом кожного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт, презентацій дослідницьких робіт з модуля або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (письмово чи усно) та заліку (письмово/усно або шляхом тестування). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен та залік є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань   запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
Оцінка «добре» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.
Оцінка «задовільно» (рівень досягнень Е, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.
Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень F, бали 1-34). Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання

№ з/п	Сума балів підсумкового контролю	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11 Рекомендовані джерела інформації

11.1 Базова література

1. Анєнкова І.П. , Байдан М.А., Русова В.М. Педагогіка. Навч. посіб. Київ: Каравела, 2018. 357 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульнорейтинговою системою навчання. 2-ге вид. Київ: Центр учб. літ., 2018. 384 с.
3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб. Дніпро: ДДУ, 2014. 416 с.
4. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 2-ге видання, доповнене. Київ: «Академвидав», 2017. 352 с.
6. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. Вид. 3-є, доп. і перероб. Київ: Вид-во Літера-К, 2016. 608 с.
7. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посіб., Харків, 2016. 260 с.
8. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ: КНТ, 2019. 225 с.
9. Козловський Ю. М., Дольнікова С. Л. Педагогіка. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2020. 372 с.
10. Литвиненко О. В. Нова українська школа: використання цифрових інструментів для організації сучасного освітнього процесу та розвитку ключових компетентностей : оглядовий посібник, Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023 69 с.
11. Малафіїк І. В. Дидактика : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2019. 406 с.
12. Пащенко М.І., Красноштан І. В. Педагогіка. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 228 с.
13. Сікорський П. І. Педагогіка. Львів: Видавництво Львівська політехніка. 2021. 540.

11.2 Допоміжна література

1. Адміністратору школи. Тренінги з розвитку комунікативності вчителів / уклад. А. Г. Дербеньова, А. В. Кунцевська. Харків: Вид. група «Основа», 2020. 191 с.
2. Барабанова Н. Р. Майстер-класи з інформаційно-ділових комунікацій: методика проведення. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2020. Випуск 31. С. 74-80.

3. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 159 с.
4. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посібн. Київ : НАУ, 2015. 658 с.
5. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. *Педагогіка і психологія*. 2019. № 2. С. 26–31.
6. Белкін І. Педагогічні умови виникнення ділових ігор у ВНЗ *Гуманітарний вісник*. 2017. № 22. С. 3-5.
7. Бєсєдіна Л. М. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: методичний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Логос, 2019. 204 с.
8. Бурцева Ю. О., Малєєва Д. В. Дистанційні технології в освіті: збірник науково-методичних рекомендації щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину, Краматорськ: Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2020. 95 с.
9. Воротникова І. П., Чайковська Н. В. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. *Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб.*, Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.
10. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навч. посібник; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: ЛіраК, 2017. 456 с.
11. Зайченко І. В., Теслюк В. М., Каленський А. А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 484 с.
12. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник. Львов: Вид-во «СПОЛОМ», 2019. 260 с.
13. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с.
14. Ковальчук В.І. Технологія навчання дорослих на основі особистісно-орієнтованого підходу. 2-ге вид, перероб. Київ: Шк. світ, 2016. 128 с.
15. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта від основ до практики : моногр., Київ: Атопол, 2016. 115 с.
16. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Кам'янецьПодільський: Зволейко Д.Г., 2020. 291 с.
17. Лазаренко Н. Ю. Навчання у співробітництві як важливий елемент прагматичного підходу до освіти *ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2011. № 60. С. 79-82.
18. Литвиненко О. В. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання (з досвіду роботи

педагогів Кіровоградської області) методичні рекомендації, Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2021. 72 с.

19. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія*. 2015. № 2. С. 13–25.

20. Лукіяничук А. М. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників : методичні рекомендації : Біла Церква : БІНПО ДЗВО УМО, 2020. 46 с.

21. Медведєв В. М. Роль емоційного фактору в професійному вигоранні робітників сфери «людина - людина». *Актуальні проблеми сучасної науки та освіти*: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Львів: Львівський науковий форум. 2019. 110 с.

22. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи. Навчально-методичний посібник. Київ: Дакор, 2020. 178 с.

23. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навч. посіб., Київ : ТОВ «Агентство Україна», 2019. 300 с.

24. Пригодій Т. М. Формування ключових компетентностей здобувачів освіти на основі впровадження педагогіки партнерства, методичні рекомендації, ЧОІППО імені К. Д. Ушинського, 2023. 47 с.

25. Ребрин В.А. Методика дистанційного навчання: збірник статей, Хмельницький: ХОІППО. 2020. 81 с

26. Топузов О.М. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали, Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с.

27. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.

11.3 Інтернет-ресурси

1. EdEra для освітян. *EdEra*: веб-сайт. URL: <https://ed-era.com/teacher-subscription/>

2. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/>

3. Педагогіка. *textbook*: веб-сайт. URL: <https://textbook.com.ua/pedagogika>

4. Прометеус – найбільша платформа онлайн-курсів в Україні. *Prometheus*: веб-сайт. URL: <https://prometheus.org.ua/>

5. *Освіторія*: веб-сайт. URL: <https://osvitoria.org/>